

2. Бурдоносова Марина. Теоретичні аспекти правового ідеалізму та правового нігілізму : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. (українська). Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2011. 8 с.
3. Бондаревський В. Г. Правовий нігілізм в Україні та шляхи його подолання. *Збірник праць*. К., 2012. 750 с.
4. Моджина Н. В. Правовой нигилизм и правосознание россиян. *Вестник Башкирского университета*. 2010. Т. 15. № 2. С. 455–459.
5. Матузов Н. И., Малько А. М. Теория государства и права : курс лекций. М. : Юристъ, 1997. 672 с.
6. Дзьобань О. П. Передумови та сенс правового нігілізму. *Вісник Національної Юридичної Академії імені Ярослава Мудрого*. 2009. № 1. С. 42–50.
7. Черніков О. О Правовий нігілізм: поняття, структура та форми прояву. *Право і суспільство*. 2014. № 1. С. 10–12.
8. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М.В. Цвіка. Харків : Право, 2015. 584 с.

Курапова Віолетта Віталіївна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент **Мозоль Н. І.**

ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Успішна реалізація проєкту модернізації українського суспільства і української держави неможлива без урахування специфічних рис і особливостей розвитку політичної культури нашого народу. Ігнорування цих особливостей протягом новітньої української незалежності призводить до посилення суперечностей і розгортання криз політичного розвитку. Пояснення цього знаходиться на поверхні, оскільки специфіка політичної культури істотно впливає на формування і функціонування політичної системи, що часто не враховувалось представниками правлячої української еліти при опрацюванні й спробах реалізації певних стратегій розвитку країни.

У сучасному світі тема модернізації вийшла на арену не лише академічного, але і політико-правового життя. Абсолютно очевидно, що економічна модернізація не може відбутися без модернізації в політичній, правовій і духовно-культурній сферах. У сучасних умовах світу головною метою модернізації бачиться, передусім, у досягненні Україною конкурентоспроможного стану, знаходження свого місця у глобальному світі, у свободі людини [1].

Правова культура суспільства – це сукупність чинників, які характеризують рівень правосвідомості, досконалості законодавства, організації роботи з його дотримання, стан законності й правопорядку, структура якої є не лише багатогранною, а й багатогранною, яка складається з багатьох елементів [2].

Учені-правознавці визначають правову культуру переважно як систему правових цінностей, які мають відповідати рівню правосвідомості особи та суспільства загалом.

З правової культури особистості формується правова культура суспільства, яка відображає рівень його правосвідомості, правової активності, юридичної діяльності та прогресивності юридичних норм. Рівень та якість правової культури, відповідно, впливає на якість норм права та правил поведінки, які регулюють відносини у всіх сферах суспільного життя [7]. Тобто це є основою формування держави, і чим міцніший буде цей фундамент, тим більш могутньою, більш розвиненою та прогресивнішою буде й сама держава. Формування правової держави в Україні, а також громадянського суспільства можуть стати реальністю лише за умови, якщо соціальні, правові, політичні та економічні реформи будуть поєднані із підвищенням рівня правової культури усіх існуючих соціальних груп українського суспільства [3].

Одним із важливих елементів високого рівня правової культури суспільства є ефективність роботи правозастосовних, зокрема правоохоронних, органів – суду, прокуратури, органів внутрішніх справ тощо. Не менш важливим є і стан розвитку юридичної науки, ступінь залучення вчених-юристів до розроблення проєктів нормативно-правових актів і удосконалення їхнього змісту, програм боротьби зі злочинністю [4; 5].

Правова культура громадян України виявляється у свідомості національних цінностей навіть у непростий час. Держава будь-якими способами намагається приборати паніку, далі проводити навчальні заняття – це все з метою отримання правового прогресу, ефективності роботи правозастосовних органів, виходу науки на новий рівень.

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [6].

Вивезення і зберігання об'єктів культури під час війни стало звичайним способом убезпечення культурних цінностей багатьох державних установ, воно також охоплювало мистецькі колекції приватних власників. Що стосується вивезення і зберігання приватних творів мистецтва, то воно відбувалося у великих кількостях, часто це були дуже цінні твори [8].

Правоохоронці пильнують за мародерами для забезпечення стану законності й правопорядку, з метою залишення культурного рівня таким, який був, адже його дуже важко буде піднімати після завершення воєнного стану.

Отже, правова культура – це система правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого суспільством правового прогресу і відображають у правовій формі стан свободи особи та інші соціальні цінності. Як одне з культурних надбань людства, вона має постійно вдосконалюватись з метою забезпечення гармонійного та прогресивного розвитку суспільства й окремих осіб. Прогресивний розвиток суспільства безпосередньо повинен впливати на рівень його правової культури. Складовими цього прогресу є створення та охорона правових цінностей, що забезпечують безконфліктне існування суспільства; запобігання протиправній діяльності суб'єктів суспільних відносин тощо.

Список використаних джерел

1. Горбова Н. А. Правова культура та культура прав людини: співвідношення понять та шляхи імплементації. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 1. С. 16–18. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/publication/gorbova-natalya-arkadiyivna/>.

2. Сучасна політична лексика : навч. енциклопед. сл.-довід. / [І. Я. Вдовичин, Л. Я. Угрин, Г. В. Шипунов та ін.] ; за ред. Н. М. Хоми. Львів : Новий Світ-2000, 2015. 394 с.

3. Макарова О. В., Крилова Ю.І. Проблеми формування правової культури в українському суспільстві. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. 2015. Вип. 30. С. 104–108. (Серія «Економіка і право»). URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/>.
4. Іваній О. М. Правова освіта як засіб формування громадянського суспільства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. № 22. С. 42–45. (Серія «Юриспруденція»).
5. Макарова О. В., Крилова Ю. І. Проблеми формування правової культури в українському суспільстві. *Право*. 2015. № 30. С. 104–108.
6. Наукова стаття Правовий режим воєнного стану. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Правовий_режим_воєнного_стану.
7. Наливайко Л. Р. Принцип правової держави як принцип державного ладу України. *Соціологія права*. 2011. № 2. С. 35–42.
8. Солошенко В. В. «Захист культурних цінностей у період війн і збройних конфліктів». URL: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/4969/1/Захист%20культурних%20цінностей.pdf>.

Литвиненко Дмитро Русланович,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент *Ланка О. Я.*

САМОВИХОВАННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ

Сьогодні в умовах війни українці знову проходять етап самовиховання тому, що кожен з нас вирішує як йому бути далі, чим займатися, як можна допомогти іншим людям, як підтримати Збройні Сили України в цей складний для кожного час. Саме це, на мій погляд, в певній мірі є складовою самовиховання.

В науковій літературі зазвичай правове виховання розглядається як здійснюваний за допомогою спеціальних форм, засобів та методів послідовний, систематичний та цілеспрямований правовий вплив на особу, соціальну групу, суспільство з метою засвоєння ними правових знань, підвищення рівня їхньої